

Regionální politika EU a její finanční nástroje

(Strukturální fondy, Kohezní fond,
Komunitární iniciativy)

Petr Zahradník

EU Office České spořitelny

EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.
Olbrachtova 1929/62
140 00 Praha 4

tel.: +420 261 073 019

fax: +420 261 073 004

EU_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník

+420 261 073 019

Jan Jedlička

+420 261 073 484

Andrea Kadlečková

+420 261 074 491

Obsah:

Úvodní charakteristika	3
Reforma regionální politiky v období 2000 – 2006.....	7
Regionální solidarita v EU tváří v tvář procesu rozšíření	11
Struktura finančních zdrojů a jejich institucionální organizace v ČR.....	14
Příklady – Case studies z různých relevantních oblastí.....	23

Úvodní charakteristika

Ve světě, kde obchod je uskutečňován v globálním měřítku, existuje stále silnější konkurence mezi jednotlivými teritorii a jejich ekonomickými aktivitami, ať již jsou tyto prováděny uvnitř Evropské unie nebo vně. Nicméně ne všechny regiony disponují stejnými hospodářskými, sociálními a geografickými podmínkami a ne všechny soutěží za stejných okolností.

Po mnoho let na řešení rozdílů v úrovních rozvoje a životních podmínkách, jež vznikly a existovaly dávno před vznikem ES, participovaly téměř výlučně ty členské státy, kterých se tento problém týkal. Od té doby, co započala cílená evropská politika řešit tyto rozdíly, bylo dosaženo významného pokroku, zejména v tom smyslu, že HDP na obyvatele ve třech nejméně vyspělých zemích EU se velmi výrazně přiblížil průměrné hodnotě EU.

Nicméně podstatné rozdíly stále přetrvávají a jsou zřetelné nejen při porovnání mezi jednotlivými členskými státy, ale především pak mezi jednotlivými regiony v rámci EU. Z toho důvodu je provádění regionální politiky na úrovni EU považováno za účelné a potřebné k podnícení harmonického vývoje teritoria EU. Jejím smyslem je umožnit všem regionům v EU získávat plný prospěch z příležitostí, které nabízí Jednotný vnitřní trh a současně přispívat ke stabilitě prostředí Hospodářské a měnové unie (EMU).

Především, regionální politika EU je o **solidaritě**. Je zaměřena k zajištění pomoci a asistence na úrovni EU a pomoci nejvíce znevýhodněným regionům překonat jejich handicap. Mezi lety 2000 až 2006, jedna třetina Evropského rozpočtu (213 mld. EUR) je vydána na účely regionální politiky a tedy přerozdělena ve prospěch regionů, které ji nejvíce potřebují. Členské státy EU, prostřednictvím svých vlastních schémat a projektů regionální pomoci, a EU budou pokračovat v úsilí o redukci rozdílů v úrovních rozvoje, napomáhat konvergenci průmyslových regionů zasažených poklesem, diverzifikovat aktivity ve venkovských oblastech a pozvedávat městské oblasti zasažené poklesem a úpadkem.

Regionální politika je rovněž **hmatatelná a patrná**: její výsledky mohou být zřetelně viděny evropskými občany, kteří sami získávají přímý prospěch z podpory ve formě pomoci nalézt práci a přizpůsobit se měnícím se podmínkám na trhu práce, především prostřednictvím rekvalifikačního vzdělávání. Pomáhá zlepšovat životy všech, kteří žijí v regionech, ve kterých jsou veřejné prostředky na místní úrovni posíleny dalšími, dodatečnými prostředky pro zajištění nové infrastruktury a pro pomoc firmám a společnostem k posílení jejich konkurenceschopnosti. Dálnice, letiště a některé vysokorychlostní železnice byly postaveny nebo zrekonstruovány díky spolufinancování z evropských fondů, známých jako Strukturální fondy, přitom vždy v souladu s evropskými standardy životního prostředí. Malé a střední firmy jsou rovněž zakládány a je jim pomáháno v jejich aktivitách v odlehlých regionech. Informační společnost infiltruje nejdlehlější venkovské oblasti. Nové možnosti vzdělání, ochrany zdraví a způsoby trávení volného času jsou uplatňovány v rehabilitovaných oblastech městských předměstí. Všechny tyto oblasti lze demonstrovat zjevnými a patrnými příklady.

Legislativní základna

Články 2 a 3 Zakládající smlouvy ES uvádějí, že jeden z cílů evropské integrace představuje „podporovat v rámci celého ES harmonický, vybilancovaný a udržitelný rozvoj ekonomických činností, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, rostoucí životní úroveň a kvalitu života a ekonomickou a sociální kohezi a solidarity mezi členskými státy“.

Ještě konkrétněji, odstavec XVII, články 158 – 162 Smlouvy k hospodářské a sociální kohezi vysvětluje, že ES se zaměří na snížení rozdílů mezi vývojem jednotlivých regionů a zaostalost nejméně příznivých regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí. EU má podporovat kohezní úsilí prostřednictvím akcí, které provádí skrze Strukturální fondy. Navíc, evropská exekutiva (Evropská komise) má podávat každé tři roky zprávu o učiněném pokroku směrem k dosažení ekonomické a sociální koheze a tento report má být doprovázen vhodnými návrhy k budoucímu zaměření regionální politiky.

Rozhodovací procedura

Podle článku 161 Smlouvy má Evropská rada rozhodovat jednomyslně o návrhu Evropské komise a poté, co obdrží souhlas Evropského parlamentu a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a výborem regionů určí následující záležitosti vztahující se jak ke Strukturálním fondům, tak i Koheznímu fondu:

- cíle, priority a organizaci Fondů,
- obecná pravidla aplikovatelná na Fondy,

- pravidla nutná k zajištění jejich efektivnosti a koordinaci Fondů navzájem mezi sebou a s dalšími existujícími finančními instrumenty.

Rozhodovací procedura byla Dohodou z Nice z prosince 2000 změněna. Od 1. ledna 2007 bude Evropská rada rozhodovat kvalifikovanou většinou o záležitostech týkajících se Strukturálních fondů a Kohezního fondu. To znamená, že Evropská rada bude ještě muset přijmout a schválit finanční perspektivy pro následující programové období (2007 – 2013) jednomyslně.

Nástroje

V současnosti uděluje EU finanční pomoc na základě několikaletých regionálních rozvojových programů vyjednaných mezi regiony, členskými zeměmi a Evropskou komisí, a rovněž na základě specifických Komunitárních iniciativ a schémat prostřednictvím čtyř Strukturálních fondů:

1. **Evropského fondu regionálního rozvoje** (European Regional Development Fund; ERDF), který financuje infrastrukturu, produktivní investice k vytváření nových pracovních příležitostí, místní rozvojové projekty a pomoc malým a středním firmám.
2. **Evropský sociální fond** (European Social Fund; ESF), který financuje pomoc ve prospěch pracovní síly v procesu adaptace na změny na pracovním trhu a pomoc nezaměstnaným a dalším znevýhodněným skupinám vrátit se zpátky do práce, zejména pak úhradou výdajů za rekvalifikační a náborové programy.
3. **Evropský zemědělský fond orientace a garancí** (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund; EAGGF), resp. jeho sekce orientace, jež financuje opatření venkovského rozvoje a pomoc farmářům, zejména v regionech jejichž rozvoj zaostává, ale rovněž v rámci projektů Společné zemědělské politiky ve zbývajících oblastech EU.
4. **Finanční nástroj pro orientaci v rybářství** (Financial Instrument for Fisheries Guidance; FIFG), který financuje strukturální reformu v sektu rybářství.
5. Navíc zde existuje zvláštní solidární fond, **Kohezní fond** (Cohesion Fund), jež pomáhá financovat projekty vztahující se k životnímu prostředí a dopravním sítím v těch členských zemích EU, jejichž HDP na obyvatele je pod úroveň 90% průměru EU, což při rozhodování o nynějším programovém období byly Španělsko, Řecko, Irsko a Portugalsko.

Požadavky současných kandidátských zemí ve všech těchto oblastech – infrastruktura, průmyslu, službách, podpoře malých a středních podniků, zemědělství, životním prostředí – vyhlížejí mnohdy značně rozpačitě, v některých případech přesahují možnosti těchto fondů.

V období 2000 – 2006 EU pozvolna pomáhá těmto zemím s přípravou na členství v podobě založení programů Přístupového partnerství (Accession Partnership), jež představují strategické dokumenty pro programovou pomoc pocházející ze dvou nových Fondů:

1. **Nástroj pro strukturální politiku v předvstupním období** (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession; ISPA), jež zajišťuje pomoc v kandidátských zemích podle pravidel Kohezního fondu k financování projektů v dopravě a v oblasti životního prostředí.
2. **Speciální přístupový program pro rozvoj zemědělství a venkova** (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development; SAPARD), jež nabízí pomoc kandidátským zemím v oblasti přípravy na Společnou zemědělskou politiku.

Vývoj

Potřeba podpořit vybalancovaný rozvoj prostřednictvím redukce výrazných rozdílů mezi různými regiony a pomoci nejvíce zaostávajícím regionům dosáhnout a přiblížit se ke zbývajícím oblastem Společenství bylo uznáno Zakládající smlouvou ES již od samého počátku v roce 1957.

Smlouva již zajistila vznik Evropského sociálního fondu – k podpoře zaměstnanosti a zlepšení mobility pracovní síly v rámci Společenství, a Evropskou investiční banku. Ostatní nástroje zamýšlené, uvažované a navrhované pro asistenci podpory rozvoje v jednotlivých členských zemích byly uváděny do života úměrně tomu, jak se proces vytváření jednotné Evropy vyvíjel a jak se k němu připojovaly nové členské země.

V roce 1962, když bylo rozhodnuto o vytvoření Společné zemědělské politiky, EAGGF byl založen k podpoře a stimulaci zemědělské výroby v ES. V roce 1964 byl rozdělen na sekci garancí a na sekci orientace a právě sekce orientace přispívá výdajům na strukturální reformu zemědělství a podporuje nové formy rozvoje venkova.

Po přistoupení Velké Británie, Irska a Dánska v roce 1973 byl o dva roky později vytvořen Evropský fond regionálního rozvoje. Tento Fond nejprve sloužil jako nástroj pomoci pro regeneraci průmyslových regionů v útlumu ve Velké Británii a jako projev kompenzace za malý příspěvek ve prospěch Velké Británie z její účasti ve Společné zemědělské politice. Poté co se členskou zemí ES stalo Řecko, brzy následované Španělskem a Portugalskem, aktivity tohoto Fondu se postupně rozšiřovaly a začaly pokrývat všechny regiony, jejichž rozvoj zaostával.

V roce 1986 Jednotný evropský akt zavedl poprvé specifickou právní klasifikaci k pokrytí pojmu ekonomická a sociální koheze a položil základy pro skutečnou regionální politiku založenou na principu solidarity. V rámci tohoto procesu došlo rovněž k rozšíření finanční základny (na základě návrhu tzv. Delorsova balíku), když došlo ke zdvojnásobení výdajů na strukturální účely a operace v období let 1988 – 1993, kdy výdaje na tyto účely se zvýšily na 31% výdajů Evropského rozpočtu.

V roce 1992 učinila Maastrichtská smlouva o Evropské unii z ekonomické a sociální koheze jednu z vrcholných priorit rozvoje Společenství, společně s přípravou na EMU a na start Jednotného vnitřního trhu. Definováním kritérií pro hospodářskou a rozpočtovou konvergenci pro členské země zavedla Smlouva o Evropské unii zejména přísnou kontrolu veřejných deficitů. Pro méně bohaté země to znamenalo stanovení striktní rozpočtové politiky, při růstu investic do infrastruktury, jež napomáhala zrychlovat jejich rozvoj a zvyšovat jejich růstový potenciál. Španělsko, Řecko, Irsko a Portugalsko nebyly v tomto období schopny dosáhnout tohoto bez podpory EU. A právě to představovalo primární důvod toho, že Společenství založilo Kohezní fond a ukázalo tím solidaritu vůči těmto čtyřem v té době nejméně prosperujícím členským zemím (od té doby tato charakteristika zdaleka neplatí a během jediné dekády se Irsko stalo třetí nejbohatší zemí EU měřeno HDP na obyvatele). Smyslem založení a fungování Kohezního fondu bylo pomoci těmto zemím ke vstupu do EMU za co nejlepších a nejpříhodnějších podmínek.

Summit Evropské rady v Edinburghu v prosinci 1992 rozhodl o zvýšení objemu prostředků věnovaných na strukturální operace v programovém období 1994 – 1999 až na 40%. V roce následujícím – 1993 – byl založen Finanční nástroj pro orientaci v rybářství, jako reakce na vzniklou krizi v sektoru rybářství na počátku 90. let, jehož cílem bylo pomoci restrukturalizovat tento sektor.

V roce 1997 byl potvrzen strategický význam koheze v rámci Amsterdamské smlouvy, jež explicitně zdůrazňuje v této souvislosti zaměstnanost a zaměřuje se na potřebu snížit na evropské úrovni nezaměstnanost.

Summit Evropské rady v Berlíně v březnu 1999 přinesl další průlom v pojmání koheze, když šéfové států a vlád schválili dokument Agenda 2000, akční plán navržený Evropskou komisí principiálně k posílení politik Společenství a k zajištění nového finančního rámce EU pro programové období 2000 – 2006, při respektování přípravy procesu rozšiřování EU. V tomto kontextu Agenda 2000 rovněž zahrnuje reformu Strukturálních fondů. Následně Strukturální fondy a Kohezní fond mají nový právní rámec, jež by měl zůstat v platnosti do roku 2006. Tento koncentruje pomoc Fondů a zjednodušuje a vyjasňuje jednotlivé role a zodpovědnosti členských států a Evropské komise.

V přípravě na proces rozšíření EU Agenda 2000 rovněž zajistila vytvoření nových finančních nástrojů: ISPA a Sapard k vymezení cesty pro kandidátské země při vstupu na Jednotný vnitřní trh a při přípravě managementu strukturální pomoci Společenství.

Výhled

V současné době je možné říci, že regionální politika EU čelí třem klíčovým výzvám:

1. **Hospodářská soutěž** se zintenzívnila spolu s liberalizací obchodu. Firmy a společnosti se lokalizují kdekoli tam, kde cítí a vnímají podmínky, které jim napomohou k větší konkurenceschopnosti (kvalita infrastruktury a služeb, kvalifikovaná pracovní síla). Pokud mají regiony lákat firmy a vytvářet podnikatelské prostředí, musejí být v pozici vybavenosti nezbytnou infrastrukturou a nabídky kvalitních služeb.
2. **Informační společnost** a technologická revoluce činí osoby, firmy a společnosti, i teritoria flexibilnější. Existence telekomunikačních sítí znamená, že lidé – bez ohledu na to, kde se nacházejí – mohou očekávat, že jim bude k dispozici přístup k vyspělým know-how, inovacím a vysokému profesnímu vzdělání.

3. **Rozšíření Evropské unie.** EU se pozvolna otevírá novým zemím, jejichž ekonomické a sociální podmínky jsou často horší, než podmínky v nejméně rozvinutých regionech nynějších 15 členských zemí. Tento velmi podstatný fakt znamená, že podoba a podstata stávající kohezní politiky musí být přehodnocena.

Především tyto tři úhly pohledu budou rozhodujícími při zpracování předložené studie. Nicméně v rámci pokusu o co nejkompaktnější pojetí daného problému bude diskutována i celá řada dalších relevantních souvislostí.

Reforma regionální politiky nastolená ve finanční perspektivě Agendy 2000 se opírala o to, aby strukturální pomoc byla koncentrována na ty regiony, jejichž vývoj nejvíce zaostává, a aby implementace strukturálních politik prošla zjednodušením. Aby došlo k lepšímu pochopení specifických detailů a reálné situace v místě určení této asistence, došlo k tomu, že členské země a jejich regiony jsou v současnosti lépe vybaveny k převzetí odpovědnosti za svoji budoucnost a mají možnost přímo řídit a spravovat finanční prostředky strukturální a kohezní politiky EU, v souvislosti s kterými jsou nyní nicméně **povinny koordinovat, zajistit, kontrolovat a zodpovídat, aby tyto „evropské zdroje“ byly vhodně a hospodárně využity !!!** Nejenom že kohezní politika přispěla a přispívá k redukci regionálních rozdílů, rovněž pomáhá zakládat partnerství mezi EU, členskými zeměmi, místními autoritami a privátním sektorem zaměřeným na rozvojové strategie definované k dosažení cílů na úrovni Společenství.

Nastávající proces rozšíření EU nesmírně zvyšuje míru ekonomické a sociální koheze a posunuje těžiště strukturální a kohezní politiky východním směrem. Přijetí nynějších kandidátských zemí v konečném důsledku bude znamenat přehodnocení existujícího konceptu modelu regionální politiky tím směrem, aby byly vzaty v úvahu minimálně tři velmi klíčové záležitosti:

1. Rozvojová propast se dále podstatně rozšíří. Zatímco rozloha a počet obyvatel EU se zvýší přibližně o jednu třetinu, HDP rozšířené EU vzroste přibližně jen o 5%. Současně se z pohledu strukturální a kohezní politiky objeví „nová kategorie“ členské země; a to sice ty země, jejichž HDP na obyvatele bude menší než 40% průměru EU (Česká republika – naštěstí – do této skupiny patřit nebude).
2. Rovněž politické (míněno těžiště strukturální a kohezní politiky) těžiště se zřejmě posune východním směrem; jižní země EU, jež v současnosti nejvíce získávají z Kohezního fondu, jsou právem zvědavý, jaký bude jejich benefit po rozšíření.
3. Nerovnosti, které vždy existovaly v rámci nynějšího složení EU, s procesem stávajícího rozšíření nezmizí a ani by neměly být procesem tohoto rozšíření zastíněny.

Tyto výzvy rozhodně nezpochybňují existenci ekonomické a sociální kohezní politiky, ale zajisté kladou otázku, jaké formy a na základě jakých fundamentů by asistence v rámci kohezní politiky měla nabývat. Zajisté lze tvrdit, že diskuse ohledně budoucnosti regionální politiky jde daleko přes rozměr pouhého finančního rámce této politiky a dotýká se samého jádra procesu evropské integrace.

Reforma regionální politiky v období 2000 – 2006

Proces evropské integrace je vytvářen skupinou zemí, jež jsou k sobě poutány ekonomickými pouty a regulačními opatřeními společného zájmu, jimž jsou ochotny se společně dohromady podřídit. Nicméně koncept integrace EU může být považován za věrohodný pouze tehdy, pokud tyto země jsou schopny dosáhnout, zajistit a udržet dostatečnou úroveň hospodářské a sociální koheze. Majíc tuto podmínku na vědomí, opatření strukturální politiky v rámci balíku Agenda 2000 se zaměřují na úspěšné naplnění dvou základních výzev:

- za první, zdokonalení efektivnosti nástrojů strukturální politiky tak, aby ekonomická a sociální koheze byla skutečně dosažena;
- za druhé, zajištění, aby strukturální politika hrála i nadále roli v procesu budoucího rozšíření EU.

Harmonický rozvoj byl jedním z cílů Evropského hospodářského společenství již od roku 1957. Na začátku došlo k založení společného trhu k zajištění rozvoje členských států a k překonání rozdílů v rozvoji mezi určitými regiony. Zakládací smlouva vytvořila podmínky pro vytvoření Evropského sociálního fondu, zamýšleného k podpoře zaměstnanosti a povzbuzení pracovní mobility v rámci Společenství. S ohledem na silný růst a nízkou nezaměstnanost v 50. a 60. letech měl ESF v tomto čase jen omezenou úlohu.

Ekonomické šoky v roce 1973 a z nich plynoucí potřeba ekonomické restrukturalizace zvýraznily rozvojové rozdíly mezi některými členskými zeměmi. Tyto regionální rozdíly se významně zvýšily s přijetím Velké Británie a Irska, a následně poté Řecka, Španělska a Portugalska.

Zavedení skutečné strukturální politiky ke zmenšení rozdílů v růstu a životních podmínkách se stalo nezbytností. Vedle opatření Evropského sociálního fondu byly v průběhu let zavedeny další Strukturální fondy, každý z nich se specifickým cílem. Tedy Společenství vytvořilo Evropský zemědělský fond garancí a orientace (EAGGF) k financování Společné zemědělské politiky, Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), jehož asistence se specificky vztahuje k regionům, jejichž rozvoj zaostává, a Finanční nástroj orientace v rybářství (FIFG).

Společně se strukturálními fondy existuje rovněž od roku 1993 Kohezní fond. Ten financuje dopravní infrastrukturu a infrastrukturu v oblasti životního prostředí v členských zemích, jejichž HDP na obyvatele je menší než 90% průměru EU.

Pojem ekonomické koheze byl zaveden Jednotným evropským aktem v roce 1986 a počínaje Smlouvou o Evropské unii (1992) představuje **jeden ze tří pilířů Evropského společenství** (společně s Jednotným vnitřním trhem a Hospodářskou a měnovou unií). Koheze zůstává prioritou i dnes a tento fakt se promítá i do Evropského rozpočtu – strukturální politika představuje druhý nejdůležitější financovaný sektor v EU po Společné zemědělské politice.

Při pokračování stávajících prvků strukturální politiky, hlavní body reformy z roku 1999 se zaměřují na:

- a) **zlepšení efektivnosti strukturálních nástrojů** posílením koncentrace přes snížení jak cílů Strukturální politiky, tak i Komunitárních iniciativ, zlepšení managementu a vyjasnění sdílené zodpovědnosti mezi jednotlivými zúčastněnými stranami;
- b) **pokračování úsilí** o ekonomickou a sociální kohezi;
- c) **rozšíření strukturální politiky** na budoucí členské země

ad a) Zlepšení efektivnosti nástrojů strukturální politiky

Strukturální fondy

Obecně řečeno, reforma v roce 1999 zvýšila koncentraci pomoci, ale rovněž ji posunula směrem ke zjednodušení a decentralizaci managementu. Na straně druhé reforma zavádí jasnější dělení zodpovědnosti a striktnější uplatnění principu subsidiarity.

Koncentrace se zvýšila tím, že se počet předchozích sedmi cílů zúžil na tři prioritní cíle.

Box: Bývalé a současné cíle regionální politiky EU

Bývalé cíle strukturální politiky EU (pro období 1994-1999)

- a) podpořit vývoj a strukturální přizpůsobení podrozvinutých regionů, tedy takových, jejichž hospodářství je stále ve velkém rozsahu závislé na zemědělství a které mají relativně nízkou úroveň produktu a příjmu, vysokou nezaměstnanost a slabě rozvinutou infrastrukturu (především silniční, železniční, vodovodní apod.). Činnosti v rámci této priority a jejich finanční podpora představují **cíl 1**.
- b) znovu rozvinout regiony, příhraniční regiony a oblasti (místní trhy práce nebo městské komunity), které jsou vážně zasaženy poklesem průmyslové výroby. Jedná se zejména o regiony, ve kterých se ekonomická činnost v minulosti zaměřovala na odvětví, jež v současnosti čelí poklesu, ztrátě perspektivy a potřebě restrukturalizace, revitalizace či útlumu, například hornictví, železářny a ocelárny, výstavba lodí či textilní průmysl. Tyto regiony byly ničivě zasaženy uzavřením značného množství továrních provozů zmíněných sektorů, stárnoucí a překonanou infrastrukturou a vysokou mírou nezaměstnanosti. Tato priority představuje **cíl 2**.
- c) bojovat s dlouhodobou nezaměstnaností, zahrnující především nezaměstnané osoby starší 25 let, které jsou bez práce více než 12 měsíců, tedy kritickou skupinu nezaměstnaných. Tento boj znamená prioritní **cíl 3**.
- d) usnadnit zapojení mladých lidí do pracovního života, především osob mladších 25 let usilujících o zaměstnání. Obsah tohoto bodu zahrnuje **cíl 4**.
- e) přizpůsobit výrobní, zpracovatelské a marketingové struktury v zemědělství a lesnictví (**cíl 5a**) a podpořit rozvoj zemědělských a rolnických oblastí (**cíl 5b**).
- f) podpora regionů s arktickým klimatem a nízkou hustotou osídlení obyvatelstva (**cíl 6**).

Současné cíle strukturální politiky EU (pro období 2000-2006)

- a) **Cíl 1** – podporuje rozvoj a strukturální přizpůsobení regionů, jejich rozvoj je zaostávající, tedy jejichž HDP na obyvatele je pod úrovní 75% průměru EU. Tento nový cíl rovněž pokrývá většinu odlehklých regionů (francouzské zámořské departmenty, Azory, Madeiru a kanárské ostrovy) a rovněž oblasti spadající do bývalého cíle 6, vytvořeného v souladu se Smlouvou o přijetí Rakouska, Finska a Švédska. Jak bylo i dosud pravidlem, dvě třetiny operací Strukturálních fondů spadají pod cíl 1. Téměř 20% celkové populace EU by mohlo získat přínos z opatření přijatých v rámci tohoto cíle.
- b) **Cíl 2** – přispívá ekonomické a sociální konverzi regionů se strukturálními obtížemi jiné povahy než ty, spadající pod „nový“ cíl 1. Tento cíl spojuje dohromady bývalé cíle 2 a 5b a další oblasti, jež čelí potřebě hospodářské diverzifikace: v souhrnu pokrývá oblasti procházející ekonomickou změnou, poklesem výkonnosti ve venkovských oblastech, stlačené oblasti závislé na rybníctví a městské oblasti v problémech. V rámci tohoto cíle nebude pokryto více než 18% populace EU.
- c) **Cíl 3** – dává dohromady všechna opatření pro rozvoj lidských zdrojů, s výjimkou regionů vhodných pro cíl 1. Tento cíl získává bývalé cíle 3 a 4. Představuje referenční rámec pro všechna opatření v rámci nového úsilí boje proti nezaměstnanosti v rámci Amsterdamské smlouvy a Evropské strategie zaměstnanosti.

Přechodná uspořádání byla zavedena pro regiony, které spadaly pod bývalé cíle 1, 2 nebo 5b v období 1994 – 1999, ale které se již nevešly pod cíle 1 a 2 v období 2000 – 2006.

Navíc byla přijata nová opatření ke snížení počtu **Komunitárních iniciativ** ze 13 na 4, jimiž jsou:

- **INTERREG**, který se zaměřuje na stimulaci přes-hraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce.
- **LEADER**, který podporuje venkovský rozvoj skrze iniciativy místních akčních skupin.
- **EQUAL**, který zajišťuje pro rozvoj nové cesty boje proti všem formám diskriminace a nerovností, pokud se tyto týkají přístupu na trh práce.
- **URBAN**, který povzbuzuje ekonomickou a sociální regeneraci měst, a předměstí v krizové situaci.

V rámci této definice cílů a Komunitárních iniciativ plní každý ze čtyř Strukturálních fondů svoji specifickou roli.

ERDF je zamýšlen k redukci regionálních nerovností v rámci EU. Tento fond uděluje finanční pomoc pro rozvoj méně příznivě se vyvíjejících regionů. Za tím účelem přispívá k **plnění cílů 1 a 2 a Komunitárním iniciativám INTERREG a URBAN**. Z hlediska objemu finančních zdrojů je ERDF **zdaleka nejvýznamnější Strukturální fond**.

ESF představuje hlavní komunitární nástroj pro sociální politiku. Finančně pokrývá kvalifikační vzdělávání, rekvalifikaci a opatření na vytváření nových pracovních míst. Důraz bude nadále kladen na zlepšení způsobů fungování trhů práce a na způsob návratu nezaměstnaných zpět k pracovním místům. Tento Fond přispívá všem třem cílům strukturální politiky, nicméně primárním cílem je cíl 3. Rovněž financuje Komunitární iniciativu EQUAL. Navíc nová pravidla zesilují úlohu ESF v sociální politice Společenství prostřednictvím účasti v akcích existujících v kontextu Evropské strategie zaměstnanosti a v pravidlech politik zaměstnanosti.

Reforma z roku 1999 udržuje duální příspěvek **FIFG** regionální rozvojové politice a společné politice v oblasti rybnářství. Strukturální opatření v oblasti rybnářství spadají do rámce společné politiky v oblasti rybnářství nebo jsou považovány jako nástroj sektorové politiky.

EAGGF se dělí na dvě sekce. **Garanční sekce** má hlavní účel financovat výdaje vyplývající ze společné organizace trhů a zemědělských cen, opatření venkovského rozvoje doprovázející tržní podporu a opatření venkovského rozvoje pro regiony stojící mimo cíl 1; dále se jedná o výdaje na určitá veterinární opatření a informační opatření vztahující se ke Společné zemědělské politice. **Orientační sekce** financuje ostatní výdaje na rozvoj venkova, jež nejsou zahrnuty v garanční sekci, včetně Iniciativy LEADER.

Nová pravidla zjednodušují a racionalizují politiku rozvoje venkova v následujících směrech:

- stanovení a akcentování kritéria vhodnosti pro opatření venkovského rozvoje (především se zaměřující na doprovodná opatření zaměřená na agro-environmentální oblast, pomoc při předčasném odchodu do penze pro farmáře, modernizace a diverzifikace farem prostřednictvím investic, podpory mladých farmářů, dodatečné pomoci při zalesňování atd.);
- programování v kontextu opatření cílů 1 a 2 a nových programů venkovského rozvoje;
- posouzení zdroje financování, jímž je buď orientační sekce nebo garanční sekce, v závislosti na regionálním kontextu, na němž je dané opatření založeno.

Kohezní fond

Tento Fond je projevem reformy strukturální politiky Společenství; i nadále pokrývá environmentální a dopravní infrastrukturu. Některé změny byly nicméně provedeny ke zjednodušení jeho fungování a k posílení úlohy členských zemí při jeho finanční kontrole.

Podmínky pro asistenci z tohoto Fondu, kdy musejí být splněna makroekonomická kritéria, byly mírně pozměněny. Nadále, pokud není plněno kritérium veřejného deficitu, financování není pozastaveno tak jako dosud.

Navíc nová pravidla k projektovému financování podnítí využívání dodatečných privátních fondů a lepší aplikaci principu „znečišťovatel platí“.

V polovině stávajícího programového období (v roce 2003) dojde k přehodnocení vhodnosti jednotlivých projektů v rámci tohoto Fondu v souladu s posouzením kritéria 90% úrovně HDP na obyvatele ve vztahu k průměru EU. Pokud bude členská země uznána za nevhodnou pro financování z tohoto Fondu, prostředky alokované do Kohezního fondu budou v souladu s tím redukovány.

ad b) Pokračování úsilí o ekonomickou a sociální kohezi

K udržení ekonomické a sociální koheze jako jednoho z prioritních cílů EU byla podepsána Dohoda mezi hlavními institucemi EU (Evropským parlamentem, Evropskou radou a Evropskou komisí) v květnu 1999, která se týká rozpočtové disciplíny a zlepšení rozpočtové disciplíny pro finanční období 2000 – 2006 a jež udržuje financování ekonomické a sociální koheze na úrovni 0,46% HDP EU v intervalu 2000 – 2006 (stejně jako v období 1993 – 1999). Celkové vymezení prostředků pro Strukturální fondy a Kohezní fond činí v tomto období 213 mld. euro.

Tabulka 1 : Prostředky pro Strukturální fondy a Kohezní fond rozdělené podle jednotlivých let mil. EUR, v cenách roku 1999

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Strukturální opatření	32.045	31.455	30.865	30.285	29.959	29.595	29.170
Strukturální fondy	29.430	28.840	28.250	27.670	27.080	27.080	26.660
Kohezní fond	2.615	2.615	2.615	2.615	2.515	2.515	2.510

Prostředky Strukturálních fondů

Celkové prostředky pro Strukturální fondy, včetně transformační pomoci, Komunitárních iniciativ a inovativních akcí činí 195 mld. EUR.

Rozdělení mezi třemi novými cíli je následující:

- 69,7% celkové alokace jde ve prospěch cíle 1, 135,9 mld. EUR,
- 11,5% jde ve prospěch cíle 2, 22,5 mld. EUR,
- 12,3% jde ve prospěch cíle 3, 24,05 mld. EUR,
- 0,5% jde projektům FIG, mimo cíl 1, 1,1 mld. EUR.

Ve prospěch Komunitárních iniciativ je vymezeno 5,35%, pro inovativní akce a technickou pomoc pak 0,65%.

Prostředky Kohezního fondu

Pro období 2000 – 2006 je z Kohezního fondu celkem poskytnuto 18 mld. EUR.

Rozšíření strukturální politiky na budoucí členské země

Proces rozšíření EU, zahrnující vedle řady středo- a východoevropských zemí ještě Kypr a Maltu zvýší velmi vážně a podstatně problémy ekonomické a sociální koheze, obecně především z důvodu výrazného zaostávání rozvoje těchto zemí a jejich regionů v porovnání s průměrem nynějších 15 členských zemí. Rozšíření zvýší rozdílnost EU, přinese nové problémy s přizpůsobením pro regiony a sektory a tudíž vyžaduje adekvátní přípravu.

Musí být splněny určité podmínky pro to, aby se strukturální politika efektivně vypořádala s rozšířením. Aby byl dosažen tento cíl, kandidátské země musejí mít čas k přizpůsobení fungování strukturálních opatření. Předvstupní strategie musí být tudíž posílena tak, aby předvstupní strategie byla dostupná a efektivní.

Nejrůznější nástroje přispívají tomuto cíli. Za prvé, program PHARE, jež pomáhá zemím střední a východní Evropy, jež nedávno prošly politickými změnami, a jehož rozpočet činí 10,92 mld. EUR pro předvstupní pomoc v období 2000 – 2006. ISPA financuje projekty v sektorech životního prostředí a dopravy s rozpočtem 7,28 mld. EUR na toto období. SAPARD je dalším finančním nástrojem pro zemědělství s rozpočtem 3,64 mld. EUR pro toto programové období.

Poté, co se dnešní kandidátské země stanou plnoprávnými členy EU, programy Strukturálních fondů a projekty Kohezního fondu nahradí předvstupní nástroje pomoci, v závislosti na kapacitě každé země absorbovat tyto možnosti financování.

Regionální solidarita v EU tváří v tvář procesu rozšíření

Nové příležitosti a velké potřeby

Příležitosti

První zpráva Evropské komise k dopadu na politiky EU spojené s přistoupením kandidátských zemí střední a východní Evropy byla prezentována Evropské radě na summitu v Madridu v prosinci 1995. Tehdy Rada požádala Evropskou komisi o prohloubení její analýzy efektů rozšíření na komunitární politiky, zejména na zemědělskou a strukturální politiku. Agenda 2000 představuje první dostatečnou odpověď na tuto žádost.

EU musí být připravena na rozšíření Jednotného vnitřního trhu ze stávajících 370 miliónů na přibližně 500 miliónů spotřebitelů a posílení pozice EU na mezinárodní politické scéně a světových trzích.

Současně se zde objevuje celá řada zájmů v rámci EU, jež bude generovat podstatný tlak na sektorové a regionální přizpůsobení, vyžadující ještě před rozšířením vhodná opatření:

- reforma způsobů a cest jak instituce a orgány EU pracují,
- potřeba, aby kandidátské země osvojily *acquis* a připravily se na působení v rámci Jednotného vnitřního trhu. To je cílem předvstupní strategie.

Potřeby

Průměrný HDP na obyvatele v zemích střední a východní Evropy je stále výrazně pod průměrnou úrovní nynějších členských zemí. Z přibližně 105 mil. lidí, žijících v těchto zemích žije více než 98 miliónů v regionech, jejichž HDP na obyvatele je menší než 75% průměru **rozšířeného Společenství**.

Potřeby těchto zemí jsou ohromné ve všech sektorech ekonomiky a společnosti: průmyslu, službách, dopravě, životním prostředí, zemědělství, rozvoji lidských zdrojů. Podstatné úsilí bude muset být učiněno při expanzi národních dopravních sítí a jejich integraci do Transevropských sítí. Nejakutnější problémy v oblasti životního prostředí se týkají znečištění vody a vzduchu a způsobu nakládání s odpadem. Velké změny probíhají na trhu práce v přípravě na vstup do EU a tyto se budou dále urychlovat. Průmysl a zemědělství zaměstnávají stále velmi vysoký podíl pracovní síly (v relaci k nynějším zemím EU), zatímco sektor služeb zůstává – především mimo hlavní lokality osídlení – slabý a produktivita práce pod průměrem EU.

Co z toho vyplývá pro regionální politiku?

Zasedání Evropské rady v Göteborgu, Nice a Bruselu zvažila, že rozšíření EU by mělo být uskutečněno tak, aby noví členové již mohli participovat na příštích volbách do Evropského parlamentu na sklonku prvního pololetí 2004.

Včlenění kandidátských zemí představuje hlavní výzvu pro současnou politiku EU v oblasti ekonomické a sociální koheze. Rozšíření ve skutečnosti vytvoří v rámci Společenství novou skupinu zemí s průměrným HDP na obyvatele nižším než 40% průměru EU. Principy solidarity vyžadují, aby se evropské strukturální politiky soustředily na méně rozvinuté oblasti v těchto zemích, tedy ve skutečnosti celé velké oblasti s touto charakteristikou. Nicméně existující rozdíly v rámci stávající EU tímto nezmizí a regionální politika je bude muset vzít i nadále v úvahu.

Implementace politiky regionálního rozvoje představuje cosi nového pro příslušné autority v kandidátských zemích. Management Strukturálních fondů, k němuž budou brzy oprávněni, v sobě obsahuje dalekosáhlé změny v praktikách a fungování všech úrovní administrativy, aby vyhověla legální síti pravidel, na kterých je strukturální pomoc založena. V tomto ohledu již bylo učiněno významné úsilí ve strategii přistoupení, co se týče regionální politiky v následujících oblastech:

- založení vhodného legálního rámce pro implementaci regionální politiky,
- shoda s Evropskou komisí ohledně administrativního rozčlenění teritorií na základě NUTS,
- kapacita k definování integrovaných víceletých regionálních rozvojových programů,
- definice zodpovědností všech úrovní zahrnutých do implementace budoucí regionální politiky v kandidátských zemích,

- soulad se všeobecnými principy strukturální pomoci: programování, partnerství, princip adicionality, management, monitorování, ohodnocení, platby a finanční kontrola.

Předvstupní strategie

Předvstupní strategie osvojená Evropskou komisí na základě závěrů Evropské rady v Lucemburku v prosinci 1997 zakládá specifické priority založené v první řadě na tom, aby kandidátské země přijaly **acquis** ES.

Tato strategie rovněž zahrnuje rostoucí institucionální a administrativní kapacitu těchto zemí tak, aby byly schopny aplikovat **acquis** a připravily své firmy do souladu s komunitárními standardy.

Základní tezí je, že s ohledem na vzniklé sociální a ekonomické disparity spojené s procesem rozšíření, bude po roce 2006 nutné přijmout celou řadu změn kohezní politiky, tak aby vyhověla potřebám rozšířené EU-27 (hypoteticky zde pracujeme s termínem EU-27 jako s označením EU po rozšíření; víme, že ve světle nedávného říjnového summitu Evropské rady v Bruselu se zdá být reálnější hovořit alespoň v prvním období spíše o „EU-25“). Zároveň rozšíření Unie z EU-15 na EU-27 není jediným, byť podstatným, důvodem změn kohezní politiky. Reforma kohezní politiky by tak jako tak vyplynula z probíhajících hospodářských, sociálních a teritoriálních změn stávající EU-15. Výsledky předemtné diskuse by se měly projevit v pojetí **nové kohezní politiky** s účinností od 1. ledna 2007.

Zdroje

Podstatným rysem budoucí politiky soudržnosti (vedle konceptuálních záležitostí typu: oslovovat a identifikovat nejen problémy, ale i příležitosti – pozitivní náhled) je její efektivní cílení s ohledem na omezené zdroje v rozšířené EU-27. Výchozím bodem je, že budoucí politika soudržnosti bude vyžadovat oslovení nejen nových členských zemí a regionů v nich, ale i regionů ve stávající EU-15, kde budou přetrvávat výrazné regionální a teritoriální nerovnosti.

Příští programové období začíná rokem 2007. Přítomnost nových členů představuje téměř výlučně oblasti, kde je zapotřebí, pro dosažení viditelného přiblížení se průměru EU v rozumném období, podpořit hospodářský rozvoj. Avšak i regiony ve stávající EU-15 budou mít obdobné problémy; ty se však v relativním srovnání nemusí jevit až tak problematické.

Základní princip politiky soudržnosti musí zůstat stejný: limitované zdroje se musí koncentrovat na limitovaný počet problémů.

Velmi důležitou charakteristikou stávajícího programového období je důsledná aplikace **principu adicionality**, spočívající v závazku členských států věnovat na strukturální podporu ze svých národních veřejných zdrojů přinejmenším stejnou částku, jaká by připlýnula ze Strukturálních fondů.

Partnerství

Prosazuje se silící tendence decentralizovat rozhodování o národních i komunitárních politikách. Výsledkem je nepochybně posílení úlohy regionálních a lokálních autorit (vlád). Pokud by se nepřímé vymezení častěji využívalo pro určování zdrojů, bylo by vhodné je doplnit o záruky ve vztahu k regionálním a lokálním autoritám.

Programování akcí

Programování by mělo fungovat ve dvou fázích. Evropská komise by měla vymezit všeobecnou strategii zahrnující různé ekonomické, sociální a teritoriální dimenze partnerství s členskými zeměmi na národní úrovni a transnacionální úrovni s pohledem identifikujícím priority, včetně priorit zvláštního komunitárního zájmu. To by mělo pomoci určit, jak finanční prostředky alokovat podle priorit. Poté by programování bylo decentralizováno na patřičnou úroveň, například regionální, městskou, transnacionální.

Pro zaostávající regiony zůstane integrované programování hlavním prostředkem k zajištění pozitivních výsledků jejich hospodářského, sociálního a teritoriálního rozvoje. Na různých úrovních (regionální, národní, transnacionální, v kooperaci s Evropskou komisí) by měla být více podporována procedura výběrových řízení (umožňující, aby nejlepší návrhy byly vybrány zcela transparentně).

Princip adicionality

Tento princip (vyžadující, aby ke komunitárním fondům byly přidány i fondy národní) byl pro období 2000 – 2006 výrazně zjednodušen. Došlo i ke zlepšení vzájemného vztahu a součinnosti mezi Kohezním fondem a Strukturálními fondy.

Kohezní fond je zaměřen na členské země, v nichž je HDP na obyvatele menší než 90% průměru EU a které mají založen program makroekonomické konvergence. Jako doplněk ke Strukturálním fondům je považován za užitečný nástroj pro podporu investic a soudržnost zemí směrem k průměru EU.

Do budoucna je zapotřebí zvážit částku finančních zdrojů, které by měly být alokovány do Kohezního fondu v absolutním vyjádření a posílit koordinaci poskytování zdrojů z Kohezního fondu a Strukturálních fondů.

Dohoda limituje využití Kohezního fondu pro financování investičních projektů v oblasti dopravních sítí a životního prostředí. V současnosti, podíl Kohezního fondu na celkových výdajích strukturálních politik v členských státech, kterých se tyto výdaje týkají, činí 18%. Zda je tento podíl vhodný a dostatečný i pro nové členské státy, je záležitostí dalšího zvážení.

Struktura finančních zdrojů a jejich institucionální organizace v ČR

I. Operační program Infrastruktura

Rídící orgán (Managing Authority): Ministerstvo životního prostředí České republiky

Implementační agentura: - Státní fond životního prostředí

- Ministerstvo dopravy České republiky, Odbor mezinárodních vztahů a Evropské unie

Priorita 1. Modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury celostátního významu

Opatření 1.1. Modernizace tratí celostátního významu a důležitých železničních uzlů

Přímá podpora akcí v železniční infrastruktuře. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu a Státního fondu dopravní infrastruktury. Zaměřena na tzv. mimokoridorové tratě, přednostně pak na tratě zařazené do dohod AGC, AGTC a do sítě TINA.

Opatření 1.2. Výstavba a modernizace silnic I. třídy

Podpora projektů předkládaných Ředitelstvím silnic a dálnic České republiky. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu a Státního fondu dopravní infrastruktury. Zaměřeno na zlepšení kvality celostátních silnic I. třídy, částečně i dostavbou na rychlostní komunikaci.

Opatření 1.3. Modernizace civilních letišť nadregionálního významu

Podpora projektů předkládaných Českou správou letišť, případně dalšími subjekty poskytujícími služby veřejnosti v oblasti letecké dopravy. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu a ostatních, včetně privátních zdrojů.

Opatření 1.4. Výstavba přístavní infrastruktury a modernizace vodních cest

Podpora projektů předkládaných Ředitelstvím vodních cest České republiky, případně obdobnými subjekty poskytujícími služby veřejnosti v této oblasti. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu, ze Státního fondu dopravní infrastruktury a ostatních zdrojů.

Priorita 2. Snížení negativních důsledků dopravy na životní prostředí

Opatření 2.1. Realizace ochranných opatření na dopravní síti k zabezpečení ochrany životního prostředí

Podpora projektů předkládaných Ředitelstvím silnic a dálnic České republiky a dalšími obdobnými subjekty. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu, ze Státního fondu dopravní infrastruktury a ostatních zdrojů.

Opatření 2.2. Podpora kombinované dopravy

Podpora projektů předkládaných vlastníky nebo správci železniční dopravní cesty a dalšími obdobnými subjekty. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu, Státního fondu dopravní infrastruktury a ostatních zdrojů. Kombinovanou dopravou se chápe ta, při níž se používá různých druhů dopravy, k vlastní přepravě pak přepravních jednotek (například kontejnerů). Největší část musí být realizována železniční nebo vodní dopravou – tedy ekologicky šetrnějším způsobem.

Opatření 2.3. Podpora zavádění alternativních paliv

Podpora projektů předkládaných výrobcí a vlastníky vozidel, u nichž se předpokládá použití nové technologie. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu, Státního fondu dopravní infrastruktury a ostatních zdrojů. Opatření zaměřeno na snížení produkce škodlivých exhalací v důsledku silniční dopravy a používání silničních dopravních prostředků.

Opatření 2.4. Studijní a výzkumné projekty k zabezpečování problematiky zlepšení životního prostředí z hlediska dopravy

Podpora projektů předkládaných zadavateli výzkumných projektů ve veřejném zájmu. Předpokládané spolufinancování ze státního rozpočtu, Státního fondu dopravní infrastruktury a ostatních zdrojů.

Priorita 3. Zlepšování environmentální infrastruktury

Opatření 3.1 Obnova environmentálních funkcí území

Podpora projektů zaměřených na obnovu narušeného vodního režimu krajiny a podporu biodiverzity.

Opatření 3.2. Zlepšování infrastruktury ve vodním hospodářství

Podpora projektů na snížení znečištění vodních toků ve smyslu naplnění obsahu Směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod a zajištění správného nakládání s kaly z čistíren odpadních vod. Za hlavní prostředky řešení jsou považovány vybudování a modernizace čistíren odpadních vod, dostavba kanalizačních systémů, budování zařízení na využití a odstraňování kalů z čistíren odpadních vod.

Opatření 3.3. Zlepšování infrastruktury ochrany ovzduší

Podpora projektů zaměřených na snižování emisí z mobilních zdrojů, na eliminaci negativních dopadů spalování komunálního a nebezpečného odpadu a výrobních procesů pracujících s rozpouštědly. Projekty mají vést k naplnění požadavků Rámcové směrnice 96/62/ES o kvalitě ovzduší a Směrnice 2002/81/ES o emisních stropech.

Opatření 3.4. Nakládání s odpady a odstraňování starých zátěží

Podpora projektů zaměřených na zlepšení úrovně nakládání s odpady v souladu s ustavenou hierarchií nakládání s odpady a rekultivaci a sanaci starých ekologických zátěží.

Priorita 4. Technická pomoc

Opatření 4.1. Technická pomoc při řízení, realizaci, monitorování a kontrole operací OP Infrastruktura

Technická pomoc bude prováděna podle rozhodnutí Řídícího orgánu a spolufinancována ze státního rozpočtu. Bude řízena a koordinována příslušným interním útvarům Řídícího orgánu. Tím bude poskytnuto financování na řízení, realizaci, monitorování a kontrolu operací.

Opatření 4.2. Ostatní výdaje technické pomoci OP Infrastruktura

Prostředky strukturálních fondů je možné využít na:

- získání a instalaci monitorovacího systému Operačního programu (počítačový systém pro řízení a monitorování realizace Operačního programu a provádění informačních analýz),
- zajištění požadavků vyplývajících z komunikační strategie Operačního programu, včetně pořádání informačních a propagačních akcí, vydávání propagačních materiálů a provádění analýz dopadů těchto akcí,
- zpracování studií a analýz zaměřených na sledování dopadů realizace Operačního programu, analyzování průběhu jejich realizace, vhodnosti a efektivnosti implementačních struktur,
- podporu aktivit zaměřených na zlepšování metod hodnocení a výměny informací o praktických postupech v oblasti realizace pomoci ze strukturálních fondů,
- organizaci seminářů a workshopů zaměřených na výměnu zkušeností jednotlivých aktérů zapojených do realizace Operačního programu, spolupráci a předávání zkušeností s dalšími regiony EU, včetně diskusí o dalším směřování podpory v novém programovém období,
- zpracování analýz, podkladových studií a samotná příprava Operačního programu pro programové období 2007 až 2013, včetně zpracování ex-ante hodnocení a hodnocení vlivů na životní prostředí.

II. Operační program Průmysl a podnikání

Řídící orgán (Managing Authority): Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky

Implementační agentura: - CzechInvest

Priorita 1. Rozvoj podnikatelského prostředí

Opatření 1.1. Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace

Podpora projektů zaměřených na posilování vazeb výzkumu a vývoje na průmysl. Podpora infrastruktury pro průmyslový výzkum, technologický rozvoj a inovace. Zlepšení prostředí pro technologicky orientované formy – „knowledge society“. Povzbuzení spolupráce mezi průmyslem a výzkumnými institucemi. Podpora investic do infrastruktury v oblasti komunikační a informační technologie.

Zvláštní pozornost věnována vytváření podmínek pro zakládání a fungování podnikatelských inkubátorů a vědeckotechnických parků a center pro transfer technologií.

Opatření 1.2. Rozvoj podnikatelské infrastruktury

Podpora projektů zaměřených na zlepšení podnikatelské infrastruktury prostřednictvím podpory rozvoje projektů výstavby a regenerace podnikatelských nemovitostí, včetně rozvoje infrastruktury existujících průmyslových území a podnikatelských zón a intenzifikace jejich využití, zejména v oblastech postižených útlumem a restrukturalizací průmyslové výroby.

Opatření 1.3. Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání

Podpora projektů zaměřených na zlepšení podmínek pro efektivní výkon pracovníků na všech úrovních řízení podniků v jednotlivých regionech:

- zvýšení počtu subjektů s vlastním kvalitním, technicky vybaveným školícím zařízením – stavební rekonstrukce a modernizace vybavení stávajících objektů firemních školících zařízení, včetně infrastruktury pro elektronické formy podnikového vzdělávání, případně výstavba nových objektů firemních školících zařízení, včetně vybavení potřebného pro vzdělávání,
- podpora vzniku nových regionálních vzdělávacích zařízení pro podnikatelskou komunitu a firmy v regionech, kde tato zařízení chybí a v regionech s nedostatečně rozvinutou infrastrukturou pro vzdělávání,
- podpora pořízení nebo vývoje školících pomůcek a programů pro odborné vzdělávání v podnicích.

Opatření 1.4. Rozvoj informačních a poradenských služeb

Podpora projektů zaměřených na zvýšení schopnosti odborných poradců a poradenských organizací při poskytování poradenských služeb špičkové kvality pro rozvoj podnikání a zvyšování konkurenceschopnosti a inovativnosti.

Součástí opatření je i vytvoření registru akreditovaných poradců, jež má zajistit potřebnou kvalitu, kapacitu a dostupnost poradenských služeb na území České republiky. Pro zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků bude v rámci tohoto opatření podporováno zakládání sdružení podnikatelů.

Dalším cílem je podpora rozvoje infrastruktury pro zvýšení objemu a kvality informačních a poradenských služeb, podporujících konkurenceschopnost českých podniků na mezinárodních trzích a zavedení systému autoregulace jako nového způsobu kultivace tržního prostředí.

Priorita 2. Rozvoj konkurenceschopnosti podniků

Opatření 2.1. Zakládání a rozvoj malých a středních podniků

Podpora projektů zaměřených na začínající malé a střední podnikatele v počáteční fázi jejich činnosti. Opatření je zaměřeno na získání informací a finančních prostředků k uskutečnění jejich podnikatelských projektů, které jsou schopni obtížněji získat za běžných tržních podmínek.

Opatření má přinést:

- usnadnění vstupu do podnikání novým podnikatelům,
- naplnění investičně zaměřených rozvojových podnikatelských projektů malých a středních podniků s kratší historií, nižší kapitálovou vybaveností a omezenými možnostmi zajištění úvěru,
- zvýšení dostupnosti kvalitních poradenských služeb pro malé a střední podniky, snadnější získání externích komerčních služeb se zvýhodněným financováním, podporu zapojení podniků do mezinárodní obchodní nebo výrobní spolupráce,
- zvýšení konkurenceschopnosti podniků na globálním trhu prostřednictvím zavádění nových procesů v oblasti technologií, nových forem řízení a lidských zdrojů.

Opatření 2.2. Podpora inovací výrobků, technologií a služeb

Podpora projektů zaměřených na naplňování cílů vytyčených Lisabonskou strategií, zejména závěry Rady EU pro konkurenceschopnost k „Posílení evropské inovační politiky“ a sdělení Evropské komise „Inovační politika: aktualizovaný přístup Evropské unie v kontextu Lisabonské strategie“.

Opatření je zaměřeno na přímou podporu inovačních projektů zaměřených na zlepšení technických a užitných parametrů výrobků a charakteristik procesů výroby a technologií vyššího řádu.

Opatření 2.3. Snižování energetické náročnosti a vyšší využívání obnovitelných zdrojů energie

Podpora projektů zaměřených na efektivní a úsporné nakládání s energií v průmyslu a podnikání v České republice. Důraz je kladen na zvětšování účinnosti v procesech přeměny energie (elektrárny, teplárny, kotelny, rozvodné sítě). Dále jsou podporovány technologie a procesy snižující energetickou náročnost ve výrobě a podnikání – například zavádění energeticky méně náročných strojních zařízení, efektivnějšího vytápění a rozvodů energie. Důležitou součástí je podpora technologií využívajících obnovitelné a druhotné zdroje energie. V rámci opatření jsou také zajištěny konzultační a informační služby v oblasti energetiky.

Cíl opatření je zajištěn v následujících programech:

- Zvyšování efektivnosti využití energetických zdrojů,
- Snižování energetické náročnosti procesů spojených s výrobou, přeměnou a rozvodem energie,
- Podpora zvyšování efektivnosti užití energie,
- Využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie.

Priorita 3. Technická pomoc

Opatření 3.1. Technická pomoc při řízení a implementaci OP Průmysl a podnikání

Technická pomoc poskytnutá řídicímu orgánu a implementačním orgánům k řízení a implementaci Operačního programu. Zahrnuje aktivity spojené s procesem výběru, hodnocení a monitoringu projektů v komisích, včetně poradenství expertů. Dále je podporována koordinace při implementaci Operačního programu, audity a kontroly.

Opatření 3.2. Ostatní technická pomoc

V rámci tohoto opatření je poskytnuta technická pomoc pro oblast publicity, informovanosti a výměny zkušeností, získání a instalace monitorovacího systému, vypracování evaluací, studií, analýz či strategií a metod využívaných v rámci tohoto Operačního programu.

III. Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Řídící orgán (Managing Authority): Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

Implementační agentura: - Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, Odbor implementace programů Evropského sociálního fondu,

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Odbor evropské integrace a mezinárodních vztahů,
- Nadace pro rozvoj občanské společnosti
- Národní vzdělávací fond

Priorita 1. Aktivní politika zaměstnanosti

Opatření 1.1. Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání

Opatření 1.2. Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti

Priorita 2. Sociální integrace a rovnost příležitostí

Opatření 2.1. Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí

Opatření 2.2. Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce

Priorita 3. Rozvoj celoživotního učení

Opatření 3.1. Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání

Opatření 3.2. Podpora terciálního vzdělávání, výzkumu a vývoje

Opatření 3.3. Rozvoj dalšího profesního vzdělávání

Priorita 4. Adaptabilita a podnikání

Opatření 4.1. Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti

Opatření 4.2. Specifické vzdělávání

Priorita 5. Technická pomoc

Opatření 5.1. Podpora řízení, realizace, monitoringu a kontroly operací OP Rozvoj lidských zdrojů

Opatření 5.2. Ostatní uznatelné aktivity

IV. Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Řídící orgán (Managing Authority): Ministerstvo zemědělství České republiky

Implementační agentura: - Platební agentura Ministerstva zemědělství České republiky

Priorita 1. Rozvoj zemědělství, zpracování zemědělských výrobků a lesního hospodářství

Opatření 1.1. Investice do zemědělského majetku/ zemědělských podniků

Podpora projektů zaměřených na zvýšení produktivity práce, konkurenceschopnosti a kvality produktů. Touto formou se financují i opatření směřující ke snižování a odstraňování negativních vlivů zemědělské produkce na životní prostředí, ochranu vod před znečištěním ze zemědělských zdrojů, rekonstrukce, modernizace a výstavba nových zemědělských

staveb, odpovídajících standardům EU na chov hospodářských zvířat. Toto opatření rovněž podporuje mladé začínající zemědělce a prohlubování diverzifikace zemědělských činností.

Opatření 1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing

Podpora projektů zaměřených na transfer nových technologií a inovací do zpracování zemědělských produktů, zvyšování standardu výrobků ze zemědělské produkce, rozvoj výrobních oborů využívajících tuzemskou zemědělskou produkci a zlepšení marketingu zemědělských výrobků.

Opatření 1.3. Lesní hospodářství

Podpora projektů zaměřených na investice na zavádění nových technologických postupů pro zpracování lesních produktů a vhodnou marketingovou koncepci, obnovu lesního potenciálu poškozeného přírodními kalami a požáry a zavedení příslušných ochranných opatření, zlepšení a udržování ekologické stability chráněných lesů, na zakládání sdružení vlastníků lesů malých výměr, zalesňování nezemědělské půdy.

Priorita 2. Rozvoj venkovských oblastí, rybářství a odborné vzdělávání

Opatření 2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí

Podpora projektů zaměřených na uspořádání vlastnických práv k pozemkům, prostorovou a funkční úpravu pozemků, jejich zpřístupnění a reálné vytyčení. Opatření dále podporuje ochranu půdního fondu, vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod a ochranu území před záplavami, a opatření k ochraně životního prostředí. Opatření se dále týká ochranných opatření zmírňující škody způsobené přírodními kalami na zemědělských pozemcích a obnovy poškozených porostů. Navíc je možné v jeho rámci financovat provádění preventivních a protipovodňových opatření.

Opatření 2.2. Odborné vzdělávání

Podpora projektů zaměřených na vzdělávání subjektů v sektoru zemědělství a lesního hospodářství.

Opatření 2.3. Rybářství

Podpora projektů zaměřených na zvýšení produktivity práce, konkurenceschopnosti a kvality produktů, obnovu původní druhové skladby ryb v povodích, zachování specifických genetických vlastností populací sladkovodních ryb. Opatření se dále zaměřuje na zlepšení kvality vod v povodí Labe, Odry a Dunaje.

Priorita 3. Technická pomoc

Opatření 3.1. Technická pomoc

Technická pomoc je zaměřena na financování úkolů spojených s realizací Operačního programu.

V. Společný regionální operační program

Řídící orgán (Managing Authority): Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky

Implementační agentura: - CzechInvest

- Centrum pro regionální rozvoj

Priorita 1. Regionální podpora podnikání

Opatření 1.1. Podpora podnikání ve vybraných regionech

Podpora projektů zaměřených na přímou podporu malých a středních podniků ve vybraných problémových regionech České republiky. Podpora se týká existujících, nikoliv začínajících podnikatelů, jejichž hospodářský výsledek byl ve dvou předchozích letech před podáním žádosti kladný.

Opatření má podporovat investiční rozvojové záměry podniků, spojené s vytvářením nových nebo se zachováním stávajících pracovních míst, včetně financování nákupu poradenských služeb (například zpracování podnikatelských plánů).

Priorita 2. Rozvoj infrastruktury v regionech

Opatření 2.1. Rozvoj dopravy v regionech

Podpora projektů zaměřených na dva zásadní okruhy aktivit:

- podporu regionální silniční sítě (silnice II. a III. třídy, místní komunikace ve venkovských obcích),
- podporu rozvoje dopravní obslužnosti v regionech.

Vzájemná váha obou podopatření je orientačně stanovena v poměru 70:30.

Opatření 2.2. Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech

Podpora projektů zaměřených na podporu investic v oblasti informačních a telekomunikačních technologií pro regionální a místní veřejnou správu a pro obyvatelstvo. Součástí je podpora aktivit, spojených s veřejným přístupem k informačním technologiím (internet) v knihovnách, komunitních centrech a školách.

Opatření 2.3. Regenerace a revitalizace vybraných měst

Podpora projektů zaměřených na podporu omezeného počtu ucelených investičních projektů měst, zkvalitňujících jejich celkové životní prostředí a životní podmínky obyvatel a zaměřených na regeneraci a revitalizaci upadajících městských center či postižených území měst (spojených například s útlumem hospodářských nebo společenských aktivit). Opatření je vnímáno jako východisko a přípravu pro budoucí řešení problematiky měst v rámci Komunitární iniciativy URBAN v Programovém období počínaje rokem 2007.

Priorita 3. Rozvoj lidských zdrojů v regionech

Opatření 3.1. Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech

Podpora projektů zaměřených na podporu investičních projektů (spolufinancovaných z Evropského fondu regionálního rozvoje – ERDF) v oblastech:

- aktivní politiky zaměstnanosti,
- celoživotního vzdělávání,
- sociální integrace.

Takto podporované investice mají přispívat k rozvoji a ke strukturálním změnám v daném regionu a k vytváření nebo zachování trvale udržitelných pracovních míst.

Věcně jde o podporu projektů typu:

- nové výstavby nebo stavební obnovy příslušných budov,
- nákupu technologie, počítačů, software, počítačové sítě,
- nezbytné technické infrastruktury spojené s výstavbou či obnovou objektů, včetně nezbytných venkovních úprav.

V případě tohoto opatření existuje možnost propojení s opatřením 3.2 SROP a současně s Operačním programem Rozvoj lidských zdrojů.

Opatření 3.2. Podpora sociální integrace v regionech

Podpora projektů zaměřených na podporu širokého spektra aktivit v oblasti sociální integrace na místní nebo regionální úrovni.

Podpora neinvestiční povahy je především orientována na:

- poskytovatele služeb, realizující podpůrné projekty pro různé znevýhodněné skupiny obyvatelstva, na následné řešení i prevenci vzniku těchto skupin (etnické a národnostní menšiny, zdravotně postižení občané, mladiství, matky s dětmi, osoby bez kvalifikace, osoby před důchodem, občané po návratu z výkonu trestu, drogově závislí, apod.),
- rozvoj občanské společnosti, vytváření komunitních plánů, spolupráci neziskových organizací a organizací zřizovaných státem, krajem nebo obcemi,
- vytváření rovných příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatelstva.

Podpora se věcně zaměřuje na realizaci neinvestičně různých neinvestičně zaměřených programů, kursů, poradenství, na služby občanům, včetně poskytování rehabilitačních pomůcek, učebních pomůcek, studijních materiálů, pořádání sociálně zaměřených akcí, na informační a propagační činnost apod.

Opatření 3.3. Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů

Podpora projektů zaměřených na vzdělávání všech skupin aktérů na místní a regionální úrovni, zapojených jak do přípravy a následné implementace SROP, tak i do přípravy a následné realizace projektů pro zaměstnance obcí, svazků obcí, krajů, různých regionálních sdružení, hospodářské a agrární komory, regionální rozvojové agentury, školství, nestátních neziskových organizací apod.

Opatření má přispět jak ke zlepšení implementace SROP na regionálním období ve stávajícím programovém období (do roku 2006), tak i v programovém období počínaje rokem 2007.

Součástí vzdělávání je seznámení se s příslušnými předpisy EU i České republiky pro jednotlivé úseky spojené s přípravou a realizací programů a projektů (například zadávání veřejných zakázek, ochrana životního prostředí, rovné příležitosti, financování a finanční kontrola, veřejná podpora podnikům, monitorování programů a projektů atd.). Vzdělávací programy rovněž zahrnují nezbytné části spojené s posílením auditu a kontrolní funkce s ohledem na snížení institucionalizované korupce a jiného zneužití úřední moci.

Podpora se týká neinvestičních výdajů, která spočívá zejména v:

- podpoře pořádání různých forem kursů, seminářů, školení, workshopů,
- vydávání brožur a publikací,
- poradenské činnosti,
- zavádění internetových stránek apod.

Priorita 4. Rozvoj cestovního ruchu

Podpora projektů zaměřených na podporu subjektů, nakupujících služby, které se týkají oblasti cestovního ruchu. Mezi tyto služby lze počítat akce spojené s:

- vytvářením partnerství veřejného a soukromého sektoru (spolková, poradenská a informační činnost),
- zabezpečením výměny a šíření jednotných informací prostřednictvím moderních technologií,
- podporou marketingových studií pro cestovní ruch,
- podporou účasti na veletrzích,
- pořádáním symposií a konferencí o cestovním ruchu,
- podporou tvorby propagačních materiálů, tvorbou standardů pro cestovní ruch,
- zaváděním jednotného systému značení aktivit v cestovním ruchu.

V rámci opatření je poskytována neinvestiční podpora na uhrazení nákladů spojených s poskytováním výše naznačených služeb.

Opatření 4.2. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch

Podpora projektů investiční povahy zaměřených na rozvoj infrastruktury potřebné pro cestovní ruch. Projekty by měly zejména zahrnovat podporu:

- produktů kongresové, lázeňské, kulturní, církevní turistiky a ekoturistiky,
- vybudování celostátního informačního systému cestovního ruchu,
- revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek a kulturního dědictví,
- rozvoje místních nebo regionálních informačních systémů cestovního ruchu,
- rozvoje kapacit malých a středních podniků, které působí v odvětví cestovního ruchu (především posílení ubytovacích kapacit a obslužné infrastruktury),
- výstavby nebo obnovy vybavenosti v oblasti sportu, rekreace a lázeňství,
- obnovy a rozvoje turistických stezek, infrastruktury rekreační plavby, cyklostezek a doplňkových zařízení.

Priorita 5. Technická pomoc

Opatření 5.1. Technická pomoc pro SROP

Opatření 5.2. Technická pomoc pro CSF (Rámec podpory Společenství).

Příklady – Case studies z různých relevantních oblastí

Větší míra pozornosti, více příkladů a více detailů je uváděno v případě zemí, které jsou velikostně, geograficky, ale především z pohledu kritéria úrovně ekonomického a sociálního rozvoje nejvíce srovnatelné s Českou republikou, resp. ostatními nynějšími kandidátskými zeměmi. Nicméně rovněž inspirace a zkušenost zemí zcela odlišných může být užitečná a především regionálně aplikovatelná i u nás.

Belgie - regionální program

Operační program v rámci cíle 2 pro Limburg

Charakteristika programu

Evropská komise rozhodla aktivně přispět rozvoji Limburgu spolufinancováním programu v rámci cíle 2 na programové období 2000 – 2006. Pomoc Strukturálních fondů činí 92,7 mil. EUR z celkového rozpočtu projektu 240,4 mil. EUR.

Priority programu

Program zahrnuje tři prioritní oblasti a opatření technické pomoci.

1. **Podpora podnikání a zaměstnanosti.** Opatření zajišťují podporu malým a středním podnikům jako prostředek korigující strukturální nerovnováhu místní ekonomiky, které dominuje jeden sektor, a napravující nedostatek podnikání v regionu. **Jsou posilovány technologie a inovace, zejména prostřednictvím vytváření a sdílení know-how a síťování. Specifická forma pomoci je rovněž určena pro diverzifikaci a modernizaci turistických zařízení a lokalit.**

2. **Optimalizace celkových podmínek.** Hlavní pozornost je zaměřena na vytváření optimálních ekonomických podmínek. Opatření se týkají podnikatelské infrastruktury a životního prostředí, například dekontaminace poškozených a zasažených oblastí, zpracování odpadu a podpora energetické efektivity. Je rovněž zlepšena dostupnost velkých městských oblastí.

3. **Integrovaný venkovský rozvoj oblasti Haspengouw.** Tato priorita financuje opatření pro ekonomickou diverzifikaci Haspengouw prostřednictvím **podpory venkovského turismu** a diverzifikovanějšího používání zemědělských usedlostí. Region získá rovněž na přitažlivosti prostřednictvím renovací vesnic a povzbuzení pro rozvoj služeb v malých městech.

Vhodnost projektu

Program se týká bývalé hornické oblasti situované v regionu Hasselt a venkovské oblasti Haspengouw v Tongerenu. V těchto dvou oblastech žije 253.000 obyvatel z celkem 784.000 obyvatel provincie Limburg. Populace je zde výrazně mladší než je obvyklé ve vlámské části Belgie a žije zde velké množství imigrantů.

Malé a střední podniky hrají klíčovou roli v hospodářství provincie, podílejí se 69% na počtu pracovních míst v průmyslu a službách, a více než 90% na stavebních a veřejných pracích, maloobchodu a nábytkářském průmyslu. Naproti tomu automobilový průmysl, jež je velmi rozsáhlý, je omezen pouze na několik málo velkých společností. Toto odvětví je velmi silně exportně orientované (77% produkce). Automobilový průmysl je na prvním místě, následován průmyslem zpracování neželezných rud.

Míra nezaměstnanosti v Limburgu činí 8% a je těsně pod belgickým průměrem, nicméně výrazně více než je průměr vlámské části Belgie. V oblastech projektu spadajícího do cíle 2 je míra nezaměstnanosti nad průměrem provincie a činí 11,3%. Nezaměstnanost žen je zde dokonce dvakrát vyšší než nezaměstnanost mužů.

Management projektu a kontaktní detaily

Manažerskou autoritou projektu je Vlámská komunita.

Provincie Limburg

Europacel

Coordinator programmasecretariaat

Boesmans, Vera

Universiteitslan 1

B-3500 Hasselt

tel: + 32.11.237 111
 fax: +33/11.237 011
 e-mail: vboesmans@limburg.be

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw
 Administratie Economie – Afdeling Europa Economie
 Afdelingshoofd
 Van Haver, André
 Markiesgebouw – Markiesstraat 1
 B-1000 Brussel
 tel: +32.2.5533864
 fax: +32.2.5024702
 e-mail: andre.vanhaver@ewbl.vlaanderen.be

Finanční a technické informace

Název: Program v rámci cíle 2 pro Limburg
 Typ programu: jednotlivý programový dokument
 Číslo programu: 2000BE162DO002
 Číslo rozhodnutí: C(2001)861
 Datum schválení: 15.5.2001

Tabulka 2: Finanční prostředky podle prioritních oblastí (mil. EUR)

Prioritní oblast	Celkové náklady	Příspěvek EU	Veřejná pomoc (EU + ostatní)
Podpora podnikání a zaměstnanosti	133,22	50,71	114,83
Optimalizace celkových podmínek	78,53	31,10	69,16
Integrovaný venkovský rozvoj oblasti Haspengouw	23,20	8,12	22,21
Technická pomoc	5,53	2,77	5,53
Celkem	240,48	92,70	211,72

Tabulka 3: Finanční rozklad podle Fondů EU (mil. EUR)

Příspěvek EU	ERDF	ESF
92,70	82,07	10,63
100,00 %	88,54 %	11,46 %

Itálie - Regionální program

Operační program pro Sardinii

Charakteristika programu

Evropská komise rozhodla aktivně přispět rozvoji italského Mezzogiorna spolufinancováním programu v rámci cíle 1 na programové období 2000 – 2006 pro region Sardinie. Program je instrumentální při zavádění rámce Komunitární podpory pro italské regiony v rámci cíle 1. Pomoc Strukturálních fondů činí 1,946 mld. EUR z celkového rozpočtu projektu 4,686 mld. EUR.

Priority programu

Program obsahuje šest priorit a opatření technické pomoci. Zvláštní důraz je kladen na **integrované rozvojové projekty zajišťující posílení a vzestup místního potenciálu skrze synerгии**.

- 1. Přírodní zdroje.** Pomoc se týká zlepšení vodních zdrojů, půdy a ochrany pobřežního pásma, zlepšení přírodních oblastí, zpracování odpadu, zlepšení informačního systému pro životní prostředí a energetický management (obnovitelné zdroje).
- 2. Kulturní zdroje.** Integrovaný přístup k posílení kulturních zdrojů regionu s vyhlídkou podpořit vytvoření nových společností a nabídnout přesvědčivé alternativy turistickému průmyslu v přímořských oblastech, který je limitován pouze na letní měsíce.
- 3. Lidské zdroje.** Opatření jsou úzce napojena na doporučení Evropské komise a národní akční plán v kontextu Evropské strategie zaměstnanosti. Opatření v oblasti výzkumu a technologických inovací jsou rovněž zahrnuta.
- 4. Místní rozvojové systémy.** Rozvoj podnikatelské základny s důrazem na produkční řetězce s vysokým růstem a exportním potenciálem. Opatření jsou zaměřena na zvýšení místního potenciálu, přivábení investic z oblastí mimo region, zlepšení turistických facilit, diverzifikaci zemědělství a posílení konkurenceschopnosti venkovských oblastí.
- 5. Města.** Posílení role měst v rámci jejich teritoriálního kontextu s vyhlídkou posílení konkurenceschopnosti městských zón a služeb s přidanou hodnotou. Menší městská centra jsou rovněž posilována v prevenci před vysídlováním vnitrozemských oblastí ostrova.
- 6. Síť a služby.** Rozvoj materiálních a nehmotných komunikačních sítí na ostrově. Opatření jsou činěna na podporu dostupnosti a přístupnosti, efektivnosti a kvality dopravy (zejména mobility v městských centrech) a balancované kombinace jednotlivých druhů dopravy při respektování životního prostředí. Opatření mají urychlit zavedení informační společnosti ve vzdělávání, veřejné administrativě i ve výrobní základně.

Vhodnost projektu

Sardinie je region, jehož rozvoj je pod úrovní evropského průměru. Je charakteristický svým ostrovním charakterem, omezeným domácím trhem vyplývajícím zejména z nízké hustoty obyvatelstva (69 obyvatel na km čtvereční), nedostatkem základní infrastruktury a průměrnou mírou nezaměstnanosti 22,1%. Celková míra zaměstnanosti, včetně dětí a starých a postižených osob, byla v roce 1999 36,9%, což v realitě znamená, že každý pracující člověk podporuje dvě nepracující osoby. V roce 1996 činil HDP na obyvatele 70,6% italského průměru a 72,5% průměru EU.

K hlavním silným stránkám Sardinie patří kvalita životního prostředí a bohatost jejího kulturního dědictví, což obojí znamená velmi významný potenciál pro rozvoj.

Management projektu a kontaktní detaily

Manažerskou autoritou projektu je Regionální programové centrum regionu Sardinie.

Giunta Regionale - Sardegna

Assessorato della Programmazione Bilancio, Credito e Assetto del Territorio – Centro Regionale di Programmazione

Direttore

Pischedda, Gavino

Via Mameli 88

I-09123 Cagliari

tel: +39.070.6064675

fax: +39.070.6064683

e-mail: crp@regione.sardegna.it

Finanční a technické informace

Název: Regionální operační program pro Sardinii

Typ programu: operační program

Číslo programu: 1999IT161PO010

Číslo rozhodnutí: C(2000)2359

Datum schválení: 8.8.2000

Tabulka 4: Finanční prostředky podle prioritních oblastí (mil. EUR)

Prioritní oblast	Celkové náklady	Příspěvek EU	Veřejná pomoc (EU + ostatní)
Přírodní zdroje	1 072,51	520,63	1 041,26
Kulturní zdroje	379,55	189,77	379,55
Lidské zdroje	567,74	283,87	567,74
Místní rozvojové systémy	1 983,34	610,50	1 220,99
Města	233,12	116,74	233,48
Sítě a služby	436,12	218,06	436,12
Technická pomoc	13,32	6,66	13,32
Celkem	4 685,70	1 946,23	3 892,46

Tabulka 5: Finanční rozklad podle Fondů EU (mil. EUR)

Příspěvek EU	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG
1 946,23	1 155,93	357,21	406,08	27,01
100,00 %	59,39%	18,35%	20,86%	1,39%

Rakousko - regionální program

Operační program v rámci cíle 1 pro spolkovou zemi Burgenland

Charakteristika programu

Evropská komise schválila příspěvek rozvoji spolkové zemi Burgenland spolufinancováním programu v rámci cíle 1 pro tento region na programové období 2000 - 2006. Strukturální fondy zajistí 271 mil. EUR z celkového objemu projektu ve výši 864 mil. EUR.

Priority programu

Program obsahuje tři základní priority: podpořit Burgenland coby moderní středoevropský region, připravit jej na rozšíření EU a redukovat vnitřní rozdíly. K dosažení těchto cílů je program zaměřen na zlepšení regionální ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti jeho podnikatelské sféry. Je zaměřen na **inovace, transfer technologií a rozvoj sítí obchodní a podnikatelské spolupráce**.

V rámci těchto priorit je definováno pět prioritních oblastí a opatření technické pomoci.

1. **Komerční a průmyslové činnosti.** Program dává prioritu endogennímu rozvoji prostřednictvím podpory malých podnikatelských subjektů v regionu. Podnikatelské subjekty obdrží přímou investiční pomoc a pomoc pro nehmotné výrobní faktory (kvalita managementu, internacionalizace a inovace). **Nové finanční instrumenty jsou zajištěny ke zvýšení vlastních kapitálových zdrojů malých a středních podniků (venture capital /rizikový kapitál/ a ostatní formy finanční infrastruktury).** Tato priorita rovněž pokrývá posílení hospodářské infrastruktury a rozvoj informačních a telekomunikačních technologií.

2. **Výzkum, technologie a vývoj.** EU pokrývá pomoc při vytváření „centres of excellence“ a technologických center, podnikatelských inkubátorů a center pro vyšší technické vzdělání, a rovněž pro rozvoj výzkumných projektů.

3. **Turistický průmysl, cestovní ruch a kultura.** Turistický sektor je rozvíjen prostřednictvím investiční pomoci, doprovázené zlepšováním kvality turistických produktů, marketingu a vytváření sítí (networkingu) operátorů a poskytovatelů relevantních služeb. Tato priorita rovněž zajišťuje expanzi turistické infrastruktury a rozvoj iniciativ kulturního dědictví k přivábění turistů.

4. **Zemědělství, lesnictví, rybářství a ochrana přírody.** Rozvoj těchto sektorů bude posilován investicemi do farem, pomocí mladým pracovníkům, kvalifikačním vzděláváním a zlepšením procesních a marketingových metod. Zvláštní opatření jsou zaměřena na rozsáhlý rejstřík venkovských činností, jako například obnovu a rozvoj vesnic, zlepšení silniční sítě a posílení infrastruktury. A konečně, pomoc Společenství rovněž zajišťuje ochranu a rozvoj krajiny.

5. **Lidské zdroje.** Financování této oblasti je (v souladu s národním plánem zaměstnanosti) zaměřeno na snížení nezaměstnanosti, podporu rovných příležitostí, zlepšení kvalifikačního vzdělávání a boj proti vyčleňování ze společnosti.

Vhodnost projektu

V rámci tohoto projektu je pokryto 270.880 obyvatel, tedy 3,3% rakouské populace.

Region Burgenlandu sousedí s Maďarskem, Slovenskem a Slovinskem. Jeho celková míra nezaměstnanosti je nižší než rakouský průměr, neboť jedna třetina pracovní síly pracuje mimo tento region. Nicméně skupiny lidí s nízkou mobilitou nebo skupiny lidí v periferních částech regionu (jih regionu) mají velmi omezený přístup na trh práce v dalších regionech. Podíl zemědělského sektoru ve vztahu k pracovní síle, ačkoliv stále relativně vysoký, prudce klesá (17,1% v roce 1988 v porovnání s 8,2% v roce 1997).

Rozvojové rozdíly existují v Burgenlandu samotném. Severní část regionu, jež je více prosperující, těží ze své blízkosti k Vídni a své ústřední pozice mezi oblastmi s vysokým hospodářským růstem v Rakousku, Maďarsku i Slovensku. Střední a jižní části regionu mají menší prostor pro hospodářský rozvoj.

Management projektu a kontaktní detaily

Manažerskou autoritou je Úřad zemské vlády Burgenlandu, který koordinuje všechny instituce zahrnuté v implementaci programu. Monitorovací výbor sestává z federálních ministrů v oblastech jejich působnosti a implementačních orgánů a institucí v případě spolufinancování. Sekretariát projektu je zajišťován Rakouskou konferencí pro regionální plánování ÖROK.

Program je řízen implementačními agenturami, spolupracujícími a nakládajícími s různými formami pomoci. Každý fond je monitorován příslušným ministerstvem (ERDF Federálním kancléřstvím, ESF Ministerstvem hospodářských záležitostí a práce, EAGGF Ministerstvem zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství). Tato ministerstva rovněž poskytují relevantní data jak řídicí autoritě, tak i zodpovědným implementačním agenturám.

Amt der Burgenländischen Landesregierung
Stabstelle Europabüro und Statistik, Landesamtsdirektion-Europabüro
Wedral, Heinrich
Europaplatz 1
A-7000 Eisenstadt
tel: +43.2682.600-2827
fax: +43.2682.600-2927
e-mail: heinrich.wedral@bglgld.gv.at

Finanční a technické informace

Název: Program v rámci cíle 1 pro Burgenland
Typ programu: jednotlivý programový dokument
Číslo programu: 1999AT161DO001
Číslo rozhodnutí: C(2000)802
Datum schválení: 4.5.2001

Tabulka 6: Finanční prostředky podle prioritních oblastí (mil. EUR)

Prioritní oblast	Celkové náklady	Příspěvek EU	Reálná pomoc (EU + ostatní)
Komerční a průmyslové činnosti	340,88	88,34	117,80
Výzkum, technologie a rozvoj	72,67	29,43	39,24
Turistický průmysl, cestovní ruch a kultura	197,43	50,87	67,83
Zemědělství, lesnictví, rybníkářství a ochrana přírody	158,79	41,29	55,06
Lidské zdroje	86,56	55,39	82,07
Technická pomoc	7,56	5,68	7,57
Celkem	863,90	271,00	369,57

Tabulka 7: Finanční rozklad podle Fondů EU (mil. EUR)

Příspěvek EU	ERDF	ESF	FIFG	EAGGF
271,00	173,82	55,01	41,35	0,83
100,00%	64,14%	20,30%	15,26%	0,30%